

در ۲۰ سال اخیر تعداد همایش‌ها و مقاله‌های رزومه‌ساز ۱۰ برابر شده است

صنعت عجیب رزومه‌سازی

یاسین جعفریجانی

خبرنگار گروه اقتصاد

در دو دهه اخیر برگزاری کنفرانس‌ها و تولید مقالات علمی در ایران شاهد تحولات چشمگیر و نوسانات زیادی بوده است. از رشد بی‌سابقه ۹۰۰ درصدی تعداد مقالات همایشی در دهه ۹۰ شمسی تا کاهش‌های ناگهانی در سال‌های اخیر، این روند حکایت از چالش‌ها و تغییرات اقتصادی، اجتماعی و سیاسی دارد. اما با وجود نوسانات، در نهایت ایران شاهد رشد ۶۹٫۵ درصدی در تولید مقالات همایشی از سال ۱۳۸۴ تا ۱۴۰۳ بوده است. داده‌های آماری نشان می‌دهد تعداد کنفرانس‌های علمی در کشور از ۹۳ مورد در سال ۱۳۸۴ به ۱۰۳۰ کنفرانس در سال ۱۴۰۲ رسید که رشدی بیش از هزار درصدی را تجربه کرده است.

به‌رمه مشکلات اقتصادی و بحران‌ها، روند برگزاری همایش‌ها به‌ویژه از سال ۱۴۰۰ به بعد دوباره صعودی شده و میانگین تعداد مقالات هر کنفرانس به ۱۵۳ مقاله در سال ۱۴۰۳ افزایش یافته، در کنار این تغییرات هزینه‌های برگزاری همایش‌ها به‌طور چشمگیری افزایش یافته است. از هزینه‌های برگزاری همایش‌های یک‌روزه با هزینه‌های معمولی حدود ۲۰ میلیون تومان تا همایش‌های بزرگ با هزینه‌هایی بالغ بر ۷۰ میلیون تومان، تمامی این موارد نشان‌دهنده پیچیدگی و افزایش قابل توجه هزینه‌های برگزاری این رویدادهای علمی است. اما موضوع قابل تأمل در این میان، مسئله کیفیت و ارزش‌آرای نتایج مقالات همایش‌های علمی است.

بررسی‌ها نشان می‌دهد مقالات همایشی با وجود هزینه‌های سرسام‌آور، در ارزیابی اساتید دانشگاه‌ها هم از مصاحبه‌های دوره‌دکتری... نسبت به پژوهش‌های علمی، مقالات پژوهشی و سایر تحقیقات، ارزش و اعتبار علمی چندانی نداشته و حتی در بین دانشجویان و دانشگاهیان به‌عنوان «سیاهی لشکر رزومه» تلقی می‌شود.

رشد ۶۹ درصدی تعداد مقالات همایشی در دو دهه

تعداد مقالات کنفرانس‌ها در ایران طی دو دهه اخیر، نوسانات قابل توجهی داشته است. این تغییرات از رشد چشمگیر در ابتدای دهه ۹۰ شمسی تا کاهش‌های ناگهانی در اواخر دهه ۹۰ و اوایل دهه ۱۴۰۰ را شامل می‌شود. در سال ۱۳۸۴، تعداد مقالات کنفرانس‌ها ۱۱ هزار و ۹۴۵ قعه بود، اما این رقم در سال ۱۳۹۴ به ۱۲۱ هزار و ۷۵۰ مقاله رسید که رشد چشمگیر و قابل توجهی را نشان می‌دهد.

فارغ از محتوای علمی و کیفیت این پژوهش‌ها، این افزایش بیش از ۹۰۰ درصدی در یک دهه، بیانگر رشد سریع و گسترده فعالیت‌های علمی و پژوهشی در کشور است. این دوره به‌وضوح بیانگر تلاش‌های فزاینده در جهت توسعه علم و فناوری و برگزاری کنفرانس‌ها در سطوح بین‌المللی و داخلی است اما پس از اوج‌گیری در سال ۱۳۹۴، تعداد مقالات در سال‌های ۱۳۹۵ تا ۱۳۹۹ کاهش یافت. در سال ۱۳۹۷، تعداد مقالات به ۹۵ هزار و ۲۷۷ مقاله در سال ۱۳۹۹ به ۵۹ هزار و ۷۷۰ مقاله رسید. این کاهش‌ها به دلایل مختلفی از جمله بحران‌های اقتصادی، تحریم‌ها، و محدودیت‌های ناشی از پاندمی کرونا و تأثیرات آن بر برگزاری کنفرانس‌ها و فعالیت‌های علمی در کشور برمی‌گردد. در سال‌های اخیر از ۱۳۹۹ به بعد، روند تعداد مقالات به تدریج بهبود یافته است.

تعداد مقالات در سال ۱۴۰۰ به ۷۲ هزار و ۹۲۳ و در سال ۱۴۰۲ به ۷۹ هزار و ۶۸۳ مقاله رسید. این رشد مجدد نشان‌دهنده بازگشت به روند صعودی در تولید علم و پژوهش در کشور است، هر چند این افزایش نسبت به سال‌های اوج همچنان محدودتر است.

اما در سال ۱۴۰۳، تعداد مقالات با کاهش چشمگیر به ۲۰ هزار و ۲۲۹ مقاله رسیده است. این افت شدید، نشان‌دهنده نوسانات و تأثیرات متعدد خارجی و داخلی بر روند برگزاری کنفرانس‌ها و تولید علم در کشور است. بحران‌های اقتصادی و تغییرات در سیاست‌های برگزاری رویدادهای علمی از جمله عواملی هستند که ممکن است بر این روند تأثیرگذار بوده باشند.

در مجموع با وجود نوسانات و کاهش‌های مقطعی، تعداد مقالات کنفرانس‌ها از سال ۱۳۸۴ تا ۱۴۰۳ حدود ۶۹ درصد افزایش یافته است. این رشد، اگرچه به چالش‌هایی مواجه بوده، اما همچنان نشان‌دهنده پیشرفت‌های قابل توجه علمی در کشور است.

جهش ۱۰۰۰ درصدی برگزاری همایش در کشور

براساس آمارهای منتشر شده، تعداد کنفرانس‌های علمی برگزار شده در ایران از سال ۱۳۸۴ تا ۱۴۰۳ شاهد رشد چشمگیری بوده است. در سال ۱۳۸۴، تعداد کنفرانس‌ها ۹۳ مورد بود که در سال ۱۳۸۵ با رشد ۲۷٫۶۳ درصد به ۱۲۸ کنفرانس افزایش یافت. در سال ۱۳۸۷، تعداد کنفرانس‌ها با رشد بی‌سابقه ۱۱۲ درصد به ۲۸۷ کنفرانس رسید. این روند افزایشی در سال‌های بعد ادامه یافت و در سال‌های ۱۳۹۰ و ۱۳۹۱ به ترتیب به ۳۰۰ و ۴۱۷ کنفرانس رسید. اما از سال ۱۳۹۶ تا ۱۳۹۹، روند رشد کنفرانس‌ها با کاهش‌هایی مواجه شد. در سال ۱۳۹۸، تعداد کنفرانس‌ها به ۸۹۶ و در سال ۱۳۹۹ به ۷۷۷ رسید که به‌دلیل بحران‌های اقتصادی و پاندمی کرونا بود.

از سال ۱۴۰۰ به بعد، روند صعودی مجدداً آغاز شد و در سال ۱۴۰۳ به ۱۰۳۰ کنفرانس رسید که رشدی ۲٫۶ درصدی نسبت به سال قبل داشت. با مقایسه سال ۱۳۸۴ که تعداد آن ۹۳ بوده و سال ۱۴۰۲ که به ۱۰۳۰ رسید، می‌توان مشاهده کرد که تعداد کنفرانس‌ها در این مدت بیش از ۱۰ برابر افزایش یافته است. درصد افزایش تعداد کنفرانس‌ها معادل ۱۰۰۰ درصد است.

هر کنفرانس چند مقاله؟

براساس آمارهای منتشر شده، متوسط تعداد مقالات هر کنفرانس در ایران از سال ۱۳۸۴ تا ۱۴۰۳ نوسانات قابل توجهی را تجربه کرده است. در سال ۱۳۸۴، متوسط مقالات هر کنفرانس ۱۳۱ مقاله بود که این عدد در سال‌های بعد با افزایش و کاهش‌هایی همراه شد. بالاترین مقدار این شاخص در سال ۱۳۸۷ با ۱۵۱۱ مقاله ثبت شد. در ادامه، تعداد مقالات هر کنفرانس در برخی سال‌ها کاهش یافت. به‌ویژه در سال‌های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹، متوسط مقالات به ترتیب به ۱۱۱ و ۹۵ مقاله کاهش پیدا کرد. این کاهش‌ها می‌تواند ناشی از عواملی همچون محدودیت‌های پاندمی کرونا و کاهش تعداد مقالات در کنفرانس‌ها باشد. از سال ۱۴۰۰ به بعد، روند متوسط مقالات هر کنفرانس مجدداً رو به افزایش گذاشت. در سال ۱۴۰۳، این عدد به ۱۵۳ مقاله رسید که بالاترین میزان در این دوره زمانی بود و نشان‌دهنده بهبود شرایط برگزاری کنفرانس‌ها و افزایش کیفیت مقالات ارائه‌شده است. مقایسه سال ۱۳۸۴ که متوسط مقالات هر کنفرانس ۱۳۱ مقاله بود با سال ۱۴۰۲ که این عدد به ۱۵۳ مقاله رسید، نشان‌دهنده درصد تغییر ۱۶٫۸ درصد افزایش در متوسط مقالات هر کنفرانس در این بازه زمانی است. این رشد حاکی از بهبود کیفیت و افزایش تولید علم در کنفرانس‌های علمی کشور است. در مجموع، متوسط تعداد مقالات هر کنفرانس از سال ۱۳۸۴ تا ۱۴۰۳ با ۱۴ نوساناتی همراه بود، اما روند کلی حاکی از افزایش کیفیت و تعداد مقالات در کنفرانس‌های علمی کشور است.

گرمای همایش‌ها در فصل سرد

بررسی آمار برگزاری همایش‌ها در سال ۱۴۰۳ نشان‌دهنده توزیع نامتوازن همایش‌ها در ماه‌های مختلف سال است. بیشترین تعداد همایش‌ها در ماه اسفند با ۱۴۶ همایش برگزار شده است که نشان‌دهنده اوج فعالیت‌های علمی در پایان سال است. پس از اسفند، ماه‌های خرداد و آذر با ۱۰۵ و ۹۹ همایش در رتبه‌های بعدی قرار دارند. ماه‌های اردیبهشت و شهریور نیز با ۸۶ و ۸۷ همایش به‌طور نسبی فعالیت‌های علمی زیادی داشته‌اند. در مقابل، ماه‌های فروردین و دی کمترین تعداد همایش‌ها را داشته‌ند، به ترتیب با ۱۷ و ۴۸ همایش برگزار شده. این توزیع نشان‌دهنده تمرکز بالای همایش‌ها در برخی ماه‌ها، به‌ویژه در اواخر سال و کاهش فعالیت‌ها در ابتدای سال است.

همایش‌های ۳ و ۴ روزه!

آمار برگزاری همایش‌ها در سال ۱۴۰۳ نشان‌دهنده توزیع متنوع تعداد روزهای همایش‌هاست. بیشترین تعداد همایش‌ها در ۲ روزه بودن آن‌ها با ۲۱۳ همایش بوده است. این نشان‌دهنده این است که بیشتر همایش‌ها در مدت زمان کوتاه‌تری برگزار می‌شوند و ممکن است

به‌دلیل فشرده‌گی برنامه‌ها یا تمرکز بر ارائه مقالات خاص در مدت زمان محدود باشد. پس از آن، تعداد همایش‌های یک‌روزه با ۱۲۸ همایش قرار دارد که نشان می‌دهد بسیاری از همایش‌ها در یک روز به پایان می‌رسند و احتمالاً به صورت فشرده و با حضور تعداد بیشتری از شرکت‌کنندگان برگزار می‌شوند.

تعداد همایش‌های سه‌روزه با ۴۱ همایش و همایش‌های چهارروزه و پنج‌روزه با اعداد کمتری به ترتیب با ۱۶ همایش، کمتر مشاهده می‌شود. این نشان‌دهنده محدود بودن همایش‌هایی است که نیاز به زمان طولانی‌تری برای برگزاری دارند. در مجموع، بیشترین تمرکز بر برگزاری همایش‌های دو روزه و یک روزه بوده و همایش‌های طولانی‌تر کمتر در برنامه‌ها قرار داشته‌اند.

هزینهٔ یک روز همایش؛ از ۲۰ تا ۷۰ میلیون تومان

احسان صفرنوا ده، مدیرعامل شرکت دانش‌بنیان کاربیز اعتماد در گفت‌وگو با «فرهنگ‌نگار» درباره شرایط و هزینه‌های مربوط به برگزاری همایش‌های تخصصی در کشور اظهار داشت: «برگزاری همایش‌ها معمولاً شامل سه فرایند اصلی است که هرکدام هزینه‌هایی را در بر دارند. اولین جنبه، هزینه‌های پیش از برگزاری همایش است. این هزینه‌ها شامل تشکیل دبیرخانه، اجاره تجهیزات اداری و استخدام نیروی انسانی می‌شود. به‌طور معمول، برای برگزاری همایش، باید حداقل شش ماه قبل از آن دبیرخانه همایش تشکیل شده باشد. علاوه بر این، هزینه‌های چاپ و طراحی شامل هزینه‌های گرافیکست، طراحی سایت، تولید محتوای شبکه‌های اجتماعی، ساخت کلیپ و تیزرهای تبلیغاتی پیش از همایش نیز باید در نظر گرفته شود. در صورتی که همایش نیاز به دآوری داشته باشد، هزینه‌های مرتبط با این بخش نیز باید لحاظ شود.»

وی افزود: «دومین جنبه هزینه‌ای برگزاری همایش است. برای این منظور هزینه‌های مربوط به محل برگزاری مانند اجاره سالن‌ها و فضای مناسب نیز باید محاسبه شود. برخی از دانشگاه‌ها، مانند دانشگاه شهید بهشتی فضای خود را از پیمانکاران می‌گیرند، اما در دانشگاه‌های دیگر هزینه‌ها معمولاً به عهده برگزارکنندگان است. همچنین بسته به سطح همایش، ممکن است هزینه اجاره سالن از چند میلیون تومان برای یک روز به چند ده میلیون تومان افزایش یابد. از دیگر هزینه‌های مهمی می‌توان به هزینه مجری برنامه اشاره کرد. این هزینه بسته به نوع همایش و سطح مجری متفاوت بوده و معمولاً از ۷ تا ۲۰ میلیون تومان متغیر است. همچنین، مستندسازی و تصویربرداری نیز از دیگر مواردی است که باید در نظر گرفته شود. هزینه‌های مربوط به مستندسازی، بسته به تعداد دوربین‌ها و کلیپ‌های مورد نیاز، ممکن است از ۲۵ تا ۸۰ میلیون تومان باشد.»

صفرنوا ده تصریح کرد: «پدیرایی یکی دیگر از هزینه‌های مهم است. برخی همایش‌ها تنها پذیرایی میان‌وعده دارند، در حالی که برخی دیگر اجاره هم ارائه می‌دهند. هزینه ناهار ممکن است از ۲۵۰ هزار تومان برای هر نفر شروع و بسته به کیفیت، بیشتر شود. در مورد پذیرایی میان‌وعده، هزینه‌ها معمولاً از ۸۰ تا ۹۰ هزار تومان به بالاتر و با توجه به اقدام

میان‌وعده به ازای هر نفر است. دیگر هزینه‌ها شامل طراحی پرها و چاپ موارد تبلیغاتی مانند خوشامدگویی، سرپرگ‌ها و پرشورها است. هزینه طراحی سایت نیز معمولاً بنابر زمان و سئو سایت از ۲۰ میلیون تومان شروع می‌شود. در صورتی که بخواهید تبلیس یا جویاز برای همایش در نظر بگیرید، هزینه تولید تبلیس با معمولاً از یک میلیون ونیم تا دو

میلیون تومان است. در نهایت باید به هزینه‌های مربوط به دآوری، جویاز، پوشش خبری و اطلاع‌رسانی اشاره کرد. هزینه‌های مربوط به پوشش خبری و اطلاع‌رسانی بسته به سطح

همایش و نیاز به تیم خبری متغیر خواهد بود.»

او تکمیل کرد: «در مجموع، هزینه برگزاری یک همایش یک‌روزه بسته به نوع همایش و سطح آن می‌تواند از ۲۰ میلیون تومان برای همایش‌های کوچک شروع شود و به بیش از ۱۰۰ میلیون تومان برای همایش‌های بزرگ برسد. اگر برای برگزاری همایش به مکان‌هایی مانند پژوهشگاه‌های پژوهش‌ها، هزینه اجاره مکان ممکن است روزه‌انه حدود ۲۰۰ میلیون تومان باشد. این هزینه به تعداد مخاطبان بستگی دارد و معمولاً برای همایش‌هایی با حدود ۷۰۰ شرکت‌کننده در نظر گرفته می‌شود. به‌طور کلی، هزینه‌های می‌توانند از ۲۰ میلیون تومان تا ۵۰۰ میلیون تومان متغیر باشند. در مواردی خاص مانند همایش‌های بزرگ، ممکن است هزینه‌ها به یک میلیارد تومان هم برسند.»

درآمد مقاله نویسان چقدر است؟

تا اینجا در مورد هزینه‌های همایش سخن گفته شد. اما بخش جذاب دیگری که اعتبار علمی این مقالات و همایش‌ها را زیر سؤال می‌برد، سفارشی‌نویسی مقالات است. افراد زیادی وجود دارند که برای بر کردن رزومه خود، سفارش نوشتن مقاله را به مؤسسات مقاله و پایان‌نامه‌نویسی یا دانشجویان و فارغ‌التحصیلان می‌دهند. بررسی سایت‌های تهیه مقاله همایشی نشان می‌دهد نرخ تهیه این نوع مقاله در حدود ۳ میلیون تومان تا ۹ میلیون تومان برای مقالات فارسی و از ۴ میلیون تا ۱۱ میلیون تومان برای مقالات انگلیسی زبان اعلام می‌شود. البته باید توجه داشت در صورتی که این مجموعه‌ها و افراد مسئولیت ارسال و دریافت تأییدیه از سوی همایش را نیز در یافت کنند چیزی حدود یک تا ۲ میلیون تومان به هزینه تهیه آن افزوده خواهد شد. فرایند مقاله‌نویسی از مراحل مختلفی تشکیل شده که نو یسنندگان باید آن‌ها را به‌دقت طی کنند. این مراحل شامل تحقیق، نگارش، و اصلاح مقاله به‌عنوان آمادسازی برای ارسال به کنفرانس‌های علمی است، پس از تکمیل مقاله نو یسنندگان باید هزینه‌ای برای ارسال مقاله به کنفرانس و ثبت‌نام در آن پرداخت کنند. هزینه‌های شرکت در کنفرانس‌ها معمولاً متغیر است و بسته به نوع و سطح کنفرانس، هزینه‌ها ممکن است بین ۲۰۰ هزار تا ۸۰۰ هزار تومان متفاوت باشد. این هزینه‌ها به‌طور جداگانه محاسبه می‌شود و در هر کنفرانس می‌تواند شرایط خاص خود را داشته باشد. یکی از کارشناسان تیم کارت در خصوص روند سفارش نگارش مقالات همایشی و کنفرانسی توضیحاتی ارائه داد. به گفته وی، این تیم خدمات نگارش مقالات را در چهار سطح مختلف با کیفیت‌های متنوع به مشتریان ارائه می‌دهد.

این گروه خدمات خود را در چهار سطح مختلف تقسیم‌بندی کرده است. در سطح برتری که مناسب برای مقالات با کیفیت متوسط است، کارشناسان عمومی به نگارش مقاله پرداخته و هزینه آن ۱ میلیون و ۹۹۰ هزار تومان است. در سطح ترقه‌ای که کیفیت خوب را تضمین می‌کند، کارشناسان ارشد مقاله‌ار نگارش کرده و هزینه آن ۲ میلیون و ۹۹۰ هزار تومان خواهد بود. کارشناس این مجموعه تهیه مقاله در وضعیت داد در سطح طلایی که کیفیت عالی ارائه می‌شود، کارشناسان دکتري مسئول نگارش مقاله خواهند بود و هزینه آن ۳ میلیون و ۹۹۰ هزار تومان است. در نهایت، در سطح الماس که بهترین کیفیت ممکن را ارائه می‌دهیم، مدرسان دانشگاه مقاله‌ار به نگارش در می‌آورد و هزینه آن حدود ۵ میلیون تومان خواهد بود.

جاماندگی تولید علم در همایش‌ها

احسان صفرنوا ده، مدیرعامل شرکت دانش بنیان کاربیز اعتماد در پاسخ به سؤال خبرنگار «فرهنگ‌نگار» درباره خروجی علمی همایش‌ها و رشد یک هزار درصدی میزان برگزاری همایش در کشور ورشد حدود ۷۰ درصدی تولید مقالات همایشی در طول حدود دهه اخیر گفت: «این موضوع به نوع همایش بستگی دارد. همایش‌هایی که با هدف تبادل نظر و به‌اشتراک‌گذاری اطلاعات علمی برگزار می‌شوند، اغلب خروجی مشخصی ندارند و بیشتر جنبه آگاهی‌بخشی دارند. در این مسیر، مهم‌ترین موضوع این است که یک مفهوم یا موضوع به‌طور مکرر و از طریق تربیون‌های مختلف به جامعه منتقل شود تا کم‌کم در ذهن مخاطبان جای بگیرد. به‌طور مثال، در حوزه محیط‌زیست، ۱۰۱ پیش‌پیش اگر کسی صحبت از اهمیت این موضوع می‌کرد، بسیاری از افراد به آن توجه نمی‌کردند. اما امروز، این موضوع برای بسیاری از مردم اهمیت پیدا کرده است، زیرا طی سال‌ها در همایش‌ها و برنامه‌های مختلف مطرح شده‌است. بنابراین، حتی اگر یک همایش هزینه‌بالایی داشته باشد، ماهمکان است تأثیرات طولانی مدت آن در تغییر دیدگاه‌ها و آگاهی عمومی غیرقابل انکار باشد.»

گردهمایی اندیشمندان در همایش‌ها

وی افزود: «همچنین برخی از همایش‌ها ممکن است صرفاً به منظور ایجاد فضای گفت‌وگو و تبادل نظر میان‌تخنگان برگزار شوند. در این نوع همایش‌ها، ممکن است هدف اصلی تولید خروجی علمی نباشد، بلکه فراهم آوردن فرصی برای گفت‌وگو و تبادل تجربیات باشد. به‌طور مثال، در برخی از همایش‌های بین‌المللی، حتی اگر خروجی خاصی تولید نشود، گردهمایی اندیشمندان و صاحب‌نظران در یک حوزه خاص می‌تواند در آینده اثرات مثبتی در کاهش تنش‌ها و افزایش همکاری داشته باشد. در نهایت، شاید هزینه‌های صرف‌شده در

برخی همایش‌ها، از نظر مالی به‌رهوری بالایی نداشته‌باشد، اما از لحاظ اجتماعی و فرهنگی، اهمیت زیادی دارند. این همایش‌ها فرصتی برای گفت‌وگو فراهم می‌آوردند که می‌تواند در بلندمدت به تغییر نگرش‌ها و تقویت آگاهی عمومی در موضوعات مختلف کمک کند.»

تخصصی شدن همایش‌ها

او با تأکید بر تخصصی شدن حوزه‌های مختلف گفت: «همایش‌ها در دسته‌های مختلف برگزار می‌شوند: همایش‌هایی که هدف اصلی آن‌ها تولید و گسترش محتوا و مفاهیم علمی در حوزه‌های خاص است، همایش‌های تجاری با همایش‌هایی که بیشتر جنبه اجتماعی دارند. درحالی‌که برخی همایش‌ها، مانند همایش‌های پزشکی، به‌طور جدی علمی و تخصصی هستند، برخی دیگر ممکن است صرفاً اگر دهمایی برای افراد با منافع اقتصادی مشترک باشند. در سال‌های اخیر، تعداد همایش‌ها به‌طور چشمگیری افزایش یافته است. طبق آمارهایی که در دست داریم، از سال ۱۳۸۴ تا ۱۳۹۳ تعداد همایش‌ها بیش از هزار درصد رشد کرده است. این افزایش به دلیل تخصصی شدن حوزه‌ها و تنوع موضوعات است. به‌طور مثال، نمایشگاه‌ها و همایش‌ها که پیش‌تر در قالب‌های عمومی برگزار می‌شد، اکنون به شکل‌های تخصصی‌تر، مانند نمایشگاه‌های مخصوص صنعت آلومینیوم یا فولاد، برگزار می‌شوند.»

صفرنوا ده تکمیل کرد: «یکی از دلایل این افزایش همایش‌ها، توجه بیشتر به حوزه‌های تخصصی و تفکیک آن‌ها از یکدیگر است. در گذشته، نمایشگاه‌ها و همایش‌ها به‌صورت کلی برگزار می‌شدند، اما اکنون، با توجه به پیچیدگی و تخصصی شدن حوزه‌ها، هر همایش به‌طور جداگانه و بر اساس موضوع خاص خود برگزار می‌شود. به‌عنوان مثال، همایش‌هایی که در حوزه انرژی تجدیدپذیر یا آب‌برگزار می‌شوند، به‌طور جداگانه از همایش‌های عمومی انرژی انجام می‌شوند. از دیگر دلایل این افزایش همایش‌ها، موازی‌کاری است. در برخی حوزه‌ها، مانند صنعت فولاد، هر سال همایش‌های متعدد و مختلفی برگزار می‌شود. این همایش‌ها معمولاً توسط انجمن‌ها یا نهاد‌های مختلف برگزار می‌شوند و به‌دلیل تفاوت‌های جغرافیایی یا نیازهای خاص هر منطقه، گاهی اوقات این موازی‌کاری اجتناب‌ناپذیر است. در برخی موارد، همایش‌ها به دلیل وجود چندین سازمان یا نهاد دولتی که در برگزاری آن‌ها دخیل هستند، به‌طور موازی و تکراری برگزار می‌شوند.»

همایش‌های ایرانی مسئول محور هستند

وی ادامه داد: «در اغلب کشورها، همایش‌ها معمولاً با تمرکز بیشتر بر محتوای گزارشی می‌شوند و هزینه‌ها به‌طور کلی متعادل و براساس هدف علمی همایش تنظیم می‌شود. در بسیاری از همایش‌های خارجی، شما چیزی از تعداد زیاد مقامات دولتی یا سیاستسازهای بزرگ نخواهید دید. در این همایش‌ها، افراد به دلیل اهمیت موضوع و محتوا در آن‌ها شرکت می‌کنند، نه به‌خاطر نمایش توانمندی‌های دولتی یا اقتصادی. باید توجه داشته باشیم که همایش‌ها می‌توانند به‌عنوان یک ابزار مؤثر در انتقال علم و تبادل اطلاعات عمل کنند، اما برای رسیدن به این هدف، باید به محتوا و کیفیت توجه بیشتری شود از تبدیل آن‌ها به یک رویداد صرفاً تجاری جلوه‌گری شود. در این صورت، همایش‌ها می‌توانند به‌طور واقعی به توسعه علم و دانش کمک کنند. در ایران عموماً حضور مسئولان در همایش عنصر مؤثری بر حضور و یا عدم حضور شرکت‌های مختلف در آن رویداد به‌شمار می‌رود؛ برای مثال در یک نمایشگاه یا همایش بسیار مهم است که کدام مقام دولتی مرتبط با موضوع حضور خواهند داشت.»

تفاوت همایش‌ها در کشورها

او افزود: «در مورد همایش‌ها و نمایشگاه‌ها، نکته‌ای که من در چند سال اخیر متوجه

شدم، تفاوت‌های زیادی است که بین رویدادهای کشورمان و کشورهای دیگر وجود دارد. برای مثال، در کشورهای مانند چین یا امارات، هزینه‌های برگزاری همایش‌ها و نمایشگاه‌ها بسیار بالاست و این رویدادها به‌طور جدی و حرفه‌ای برگزار می‌شوند. اما در اروپا معمولاً این رویدادها به‌صورت علمی و با برنامه‌ریزی دقیق‌تر برگزار می‌شوند و تمرکز بیشتر بر دستاوردهای علمی و آخرین تحولات حوزه‌های مختلف است.»

عمر کوتاه رویدادها در ایران

مدیرعامل کاربیز اعتماد تصریح کرد: «یکی از نکات جالبی که من در این زمینه متوجه شدم، نحوه سازماندهی همایش‌ها در کشورهای پیشرفته است. برای مثال، وقتی دعوت‌نامه‌ای برای کنفرانسی در ژاپن دریافت می‌کردم، از شش ماه پیش از من خواسته بودند که حتی نوع کفشی که می‌خواهم بپوشم مشخص کنم. در سفر به هلند هم دقیقاً از قبل از من خواسته بودند که برای ناهار روز دوم سه گزینه انتخاب کنم. این برنامه‌ریزی دقیق و منظم نشان‌دهنده تفاوت بزرگی در رویکردهای برگزاری همایش‌ها است. اما در کشور ما، متأسفانه تعداد زیادی از همایش‌ها و نمایشگاه‌ها تنها به برگزاری یک یا دو دوره محدود می‌شوند پس از مدتی از بین می‌روند. درحالی‌که در کشورهای دیگر، مانند چین، برخی نمایشگاه‌ها ۱۲۷ دوره برگزار شده‌اند. این تفاوت در استمرار و تداوم برگزاری رویدادها نشان‌دهنده تفاوت‌های عمده‌ای در نحوه سازمان‌دهی و اجرای همایش‌هاست. بسیاری از همایش‌ها در کشور ما یا به دلیل هزینه‌های زیاد یا به دلیل فقدان تعهد از سوی برگزارکنندگان ادامه پیدا نمی‌کنند.»

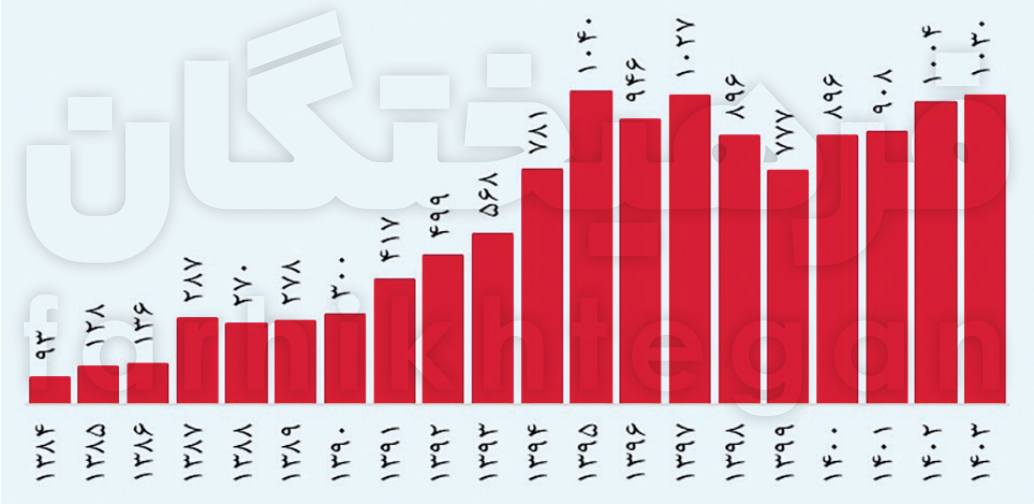
همایش در کشورهای اروپایی ترویج دانش به جای تجملات

وی درباره تفاوت‌های برگزاری همایش‌ها در ایران نسبت به کشورهای اروپایی اظهار داشت: «در مقابل، در بسیاری از کشورها، مخصوصاً در اروپا، هدف اصلی از برگزاری همایش‌ها بیشتر ترویج دانش و فناوری است. این رویدادها معمولاً با کمترین هزینه برگزار می‌شوند و توجه بیشتری به کیفیت محتوای ارائه‌شده دارند، نه هزینه‌ها و شکوه ظاهری رویداد. اگر بخواهیم به مسئله رویدادهای تخصصی بپردازیم، باید بگوییم که در کشور ما این رویدادها خیلی جدید و متنوع نشده‌اند. در گذشته، نمایشگاه‌ها و همایش‌ها به‌صورت کلی برگزار می‌شدند، اما حالا بسیاری از آن‌ها به‌صورت تخصصی و ویژه محور برگزار می‌شوند. به‌طور مثال، نمایشگاه‌ها و همایش‌های مربوط به انرژی تجدیدپذیر یا صنعت فولاد، به‌طور جداگانه و دقیق‌تر برگزار می‌شوند.»

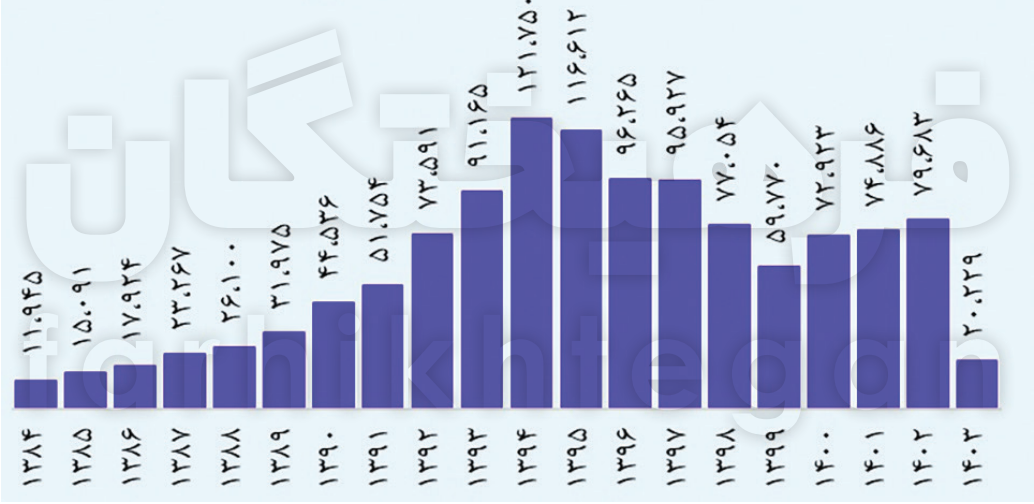
موازی‌کاری مانع خروجی مثبت و ماندگار می‌شود

صفرنوا ده در پایان یادآور شد: «یکی دیگر از چالش‌ها در برگزاری همایش‌ها، موضوع موازی‌کاری است. در کشور ما شاهد این هستیم که تعداد زیادی همایش و نمایشگاه با موضوعات مشابه در یک سال برگزار می‌شود. این موازی‌کاری گاهی اوقات باعث اتلاف منابع و انرژی می‌شود و در نهایت هیچ خروجی مثبت و ماندگاری از این رویدادها حاصل نمی‌شود. در نهایت، باید اشاره کنم که در کشور ما با وجود این مشکلات و چالش‌ها، هنوز هم بسیاری از همایش‌ها و نمایشگاه‌ها، به‌ویژه آن‌هایی که با هدف علمی و تخصصی برگزار می‌شوند، ارزشمندند. اما ما باید درک کنیم که برای موفقیت در این زمینه، نیازمند استمرار و برنامه‌ریزی بلندمدت هستیم و باید از تجربه‌های بین‌المللی بهره‌برداری کنیم تا کیفیت همایش‌ها و نمایشگاه‌ها یامان ارتقا پیدا کند.»

تعداد سالانه همایش‌های علمی بر گزار شده

تعداد سالانه مقالات همایشی

متوسط تعداد مقالات پذیرش شده در هر همایش

